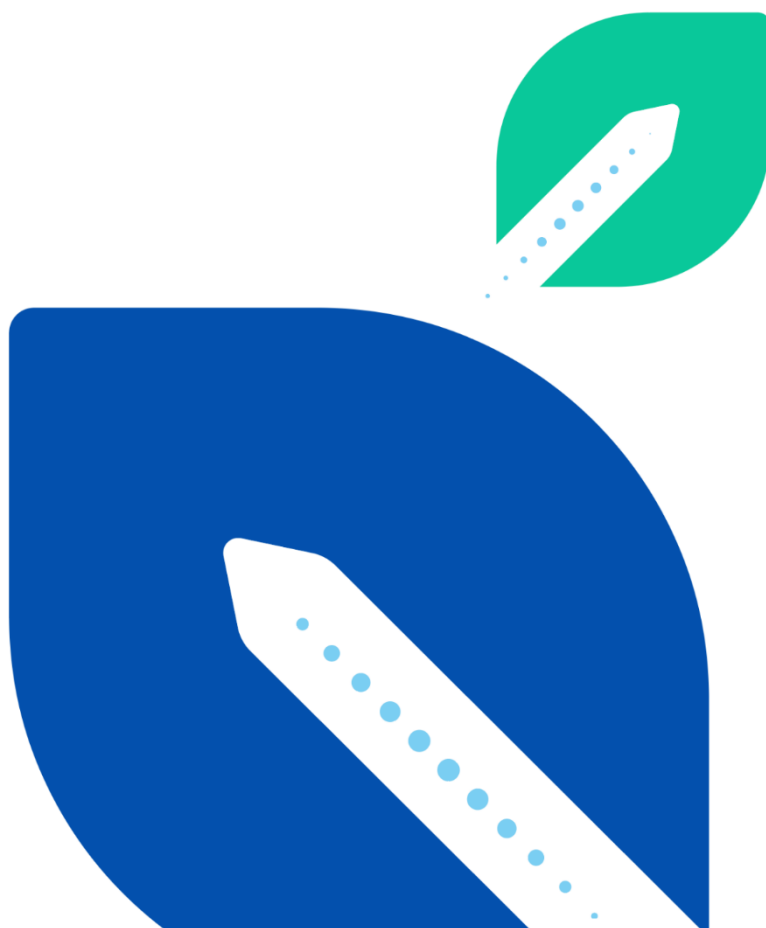

Scenariusze narracyjne dla miasta

Kalisz - Translated

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 814910.

This document reflects only the author's views and the Agency is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Scenariusze narracyjne dla miasta

1.1 Kalisz

1.1.1 Scenariusz 1 – Kalisz nowym Amsterdamem

W 2030 roku Kalisz nosi przydomek “Nowy Amsterdam”, ponieważ charakteryzuje się rosnącą świadomością ekologiczną. W ciągu ostatnich 10-ciu lat miasto odnotowało znaczny rozwój przyjaznego dla środowiska transportu i infrastruktury, co skłoniło mieszkańców do poszukiwania nowych rozwiązań z zakresu mobilności miejskiej. Obecnie miasto posiada ponad 20 stacji wypożyczania rowerów dostępnych dla mieszkańców oraz turystów, zarówno w centrum miasta, jak i na przedmieściach. W mieście rozwija się także bezstacyjny system współdzielenia rowerów. Nowa infrastruktura, taka jak ścieżki rowerowe, zapewnia wysoki poziom bezpieczeństwa, co pozytywnie wpływa na jej popularność wśród mieszkańców. Fakt, że dojazd do wszystkich rejonów Kalisza jest możliwy w mniej niż 30 minut również skłania do zmiany preferencji odnośnie środka transportu w kierunku aktywnych form podróżowania. Ponadto, przeplatanie się na mapie miasta obszarów mieszkalnych i lokalizacji biznesowych daje obywatelom poczucie, że wszystko, czego potrzebują, znajduje się w zasięgu ręki. Istotną zmianą jest również nowy przepis, który oddziela ścieżki dla rowerzystów i użytkowników hulajnóg elektrycznych od chodników pieszych. W 2030 roku w Kaliszu nie jest rzadkością widok osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz dzieci poruszających się samodzielnie w przestrzeni miejskiej.

Równoległe ze wzrostem aktywności fizycznej, mieszkańcy Kalisza zaczęli stopniowo odchodzić od kupowania nowych samochodów, korzystając coraz chętniej z car-sharingu (współdzielenia pojazdów) i carpoolingu (wspólnych dojazdów jednym pojazdem). Z własnych pojazdów korzystają w największym stopniu młode rodziny z dziećmi. Ponieważ w 2030 roku jest to najliczniejsza grupa mieszkańców Kalisza, pojawiają się problemy z parkowaniem w centrum miasta, zwłaszcza w pobliżu przedszkoli. Należy jednak zauważyć, że nawet ta grupa społeczna stopniowo rezygnuje z posiadania samochodów prywatnych, ponieważ koszty ich utrzymania i eksploatacji są zbyt wysokie. Dodatkowo dostępna jest alternatywa w postaci wynajmu pojazdów na minuty, które zgodnie z nowymi lokalnymi przepisami, mogą korzystać z buspasów. Mieszkańcy częściej korzystają również z transportu publicznego, ponieważ jest on bezpłatny. Co więcej, uruchomiono dodatkowe linie autobusowe z myślą o osobach dojeżdżających do pracy. Rozwój technologiczny wpłynął pozytywnie na punktualność i regularność transportu publicznego, a trasy są obecnie zoptymalizowane. Wszystkie te czynniki sprawiają, że podróżowanie transportem publicznym stało się bardziej atrakcyjne. Mniejsze autobusy komunikacji miejskiej są teraz elektryczne, częściowo w odpowiedzi na wysokie temperatury i ekstremalne zjawiska pogodowe, które występują w mieście w wyniku postępujących zmian klimatycznych.

Nowe inwestycje przynoszą korzyści nie tylko mieszkańcom, ale także turystom: wraz ze wzrostem ich liczby wzrasta również zapotrzebowanie na efektywny transport, generując wysoki popyt na transport publiczny i rowery. Turyści korzystają również z wielu terenów

zielonych w mieście, bardzo popularnych także wśród mieszkańców, ponieważ oferują one infrastrukturę do odpoczynku, rekreacji i aktywności ruchowej.

Kalisz w 2030 roku jest coraz bardziej zdigitalizowanym miastem. Rozwiązania technologiczne z obszaru Smart-City umożliwiają rezerwację miejsc parkingowych z wyprzedzeniem, zmniejszając natężenie ruchu i zanieczyszczenie powietrza, powodowane przez samochody krążące w poszukiwaniu miejsc postojowych.

Chociaż natężenie ruchu w mieście spadło wraz z redukcją liczby prywatnych samochodów osobowych, gwałtowny wzrost działalności firm kurierskich, zatrudniających pracowników dorywczo, w ramach elastycznych umów tymczasowych, przeciążył centrum miasta i utrudnił znalezienie wolnych miejsc parkingowych. Co prawda dostawy są coraz częściej realizowane za pomocą środków transportu przyjaznych dla środowiska, takich jak rowery cargo i pojazdy elektryczne, ale nadal przyczyniają się one do zatłoczenia dróg. W mieście zauważalny jest wzrost popularności pojazdów elektrycznych także wśród mieszkańców, co wynika ze wzrostu ich zamożności.

Latem, kiedy Kalisz regularnie doświadcza fal upałów, mieszkańcy wolą wybierać samochody (prywatne lub współdzielone) od podróży pieszych i rowerowych, ponieważ na zewnątrz jest zbyt gorąco. W czasie ekstremalnych upałów problemem jest również niezadawalająca jakość powietrza, która zniechęca ludzi do korzystania z aktywnych środków transportu. Co prawda wszystkie środki transportu publicznego są wyposażone w klimatyzację, ale osoby starsze narzekają na różnicę temperatur na przystankach i w pojazdach, obawiając się o swoje zdrowie. Jednak w dni, które nie charakteryzują się ekstremalnymi upałami, a jakość powietrza i poziom natężenia hałasu w mieście nieznacznie się poprawiają, ludzie na ogół chodzą pieszo lub jeżdżą na rowerze, a wiele samochodów jest napędzanych elektrycznie.

Figure 1 Kalisz scenariusz 1: Kalisz nowym Amsterdamem

1.1.1 Scenariusz 2 – Nigdy nie marnuj dobrego kryzysu

Kalisz w 2030 roku stoi w obliczu kryzysu gospodarczego, który istotnie wpływa jego sytuację w zakresie mobilności miejskiej. Z jednej strony mieszkańcy, poszukując oszczędności, chętnie korzystają z bezpłatnego transportu publicznego, które oferuje miasto. Z drugiej strony obywatele, których wciąż stać na własny samochód, posiadają starsze, wysokoemisyjne modele pojazdów i nie kupują paliw przyjaznych środowisku, ponieważ są one zbyt drogie. W efekcie do 2030 r. odsetek mieszkańców, posiadających prywatny samochód, nie zmniejszył się. Ma to również wpływ na lokalną jakość powietrza, która nie uległa poprawie do 2030 r. Problemem pozostaje również niedostępność miejsc parkingowych. W dodatku, ponieważ tempo rozwoju cyfryzacji w mieście jest ograniczone, nie istnieje system zarządzania parkingami, który umożliwiłby użytkownikom rezerwowanie miejsc postojowych z wyprzedzeniem. Wprowadzono jednak wysokie opłaty za parkowanie, aby zwolnić miejsca parkingowe, dlatego mieszkańcy korzystają obecnie głównie ze stref typu "Kiss & Ride", rozlokowanych w całym mieście. Współdzielone pojazdy (car-sharing) również są bardzo popularne wśród mieszkańców w strefach oferujących takie rozwiązania, ponieważ wiążą się one z niższymi kosztami, niż posiadanie samochodu. Popyt na takie auta jest dość wysoki, stąd nigdy nie stoją one zbyt długo beczynnie i nie blokują miejsc parkingowych.

Ze względu na to, że mieszkańcy wolą mieszkać i pracować w mieście, a jednocześnie nie rezygnują z samochodów natężenie ruchu w godzinach szczytu jest zwiększone.

Sytuację pogarsza tendencja mieszkańców Kalisza do zakupów online: ulice są teraz oblegane przez kurierów, którzy dodatkowo przyczyniają się do powstawania korków w mieście i walczą o wolne miejsca parkingowe.

Oprócz kryzysu gospodarczego, który wpływa na miasto, kolejnym powodem do zmartwień jest pogarszająca się jakość powietrza i nasilenie występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Wzrasta częstotliwość fal upałów latem, śnieżyca zimą, burz, powodzi i smogu. W takie dni mieszkańcy niechętnie podróżują – wolą zostać w domu, gdzie czują się bezpiecznie i są chronieni przed nieprzyjaznym środowiskiem zewnętrznym. Kiedy muszą wyjść z domu, wolą przemieszczać się prywatnymi samochodami, w których czują się bezpieczniej i w których mogą regulować temperaturę poprzez klimatyzację i ogrzewanie. Środki transportu wymagające aktywności i korzystanie z transportu publicznego w takie dni należą do rzadkości. Miasto z własnej inicjatywy wdrożyło tanie, ale skuteczne rozwiązania w walce z pogarszającą się jakością środowiska, zapewniając więcej terenów zielonych i łąk kwietnych na terenie miasta oraz inwestując w infrastrukturę rekreacyjną. Ponadto, w celu ograniczenia zanieczyszczenia powietrza, w wielu częściach miasta obowiązuje strefa ograniczenia prędkości do 30 km/h.

Z drugiej strony, w dni bez ekstremalnych zjawisk pogodowych wzrosło zapotrzebowanie na alternatywne środki transportu. Popularna stała się jazda na rowerze i piesze wycieczki, a miasto przeznaczyło część swojego budżetu na rozwój infrastruktury rowerowej. Pozytywnym rezultatem tej zmiany nastawienia mieszkańców jest zdrowsze społeczeństwo, co jest szczególnie ważne, ponieważ w 2030 r. połowa mieszkańców Kalisza ma ponad 60 lat. Starszą część populacji należy zachęcać do aktywności i wychodzenia z domu, dlatego też miasto zainicjowało akcję umieszczania przy chodnikach dużej liczby ławek, umożliwiając tym samym mieszkańcom częsty odpoczynek podczas spacerowania. Ponadto miasto zwiększyło udział przestrzeni dla pieszych i poszerzyło chodniki. Z kolei młodsze pokolenie – dzieci i młodzież, chętnie korzysta z wypożyczalni rowerów i hulajnóg, choć popyt na te usługi często przewyższa podaż.

W celu zmniejszenia deficytu budżetowego, spowodowanego kryzysem gospodarczym oraz spadkiem liczby mieszkańców, władze miasta aktywnie wspierają rozwój turystyki. W tym celu zwiększono liczbę tablic informacyjnych, rozkładów jazdy i stron internetowych, dostępnych w wielu różnych językach. W mieście działa popularny portal do planowania tras – JakDojade, który ułatwia turystom poruszanie się po mieście. Korzyści ze zmian odczuwa również rosnąca grupa imigrantów, żyjących w mieście. Miasto udostępnia specjalne autobusy turystyczne, które dojeżdżają do głównych atrakcji Kalisza, ułatwiając turystom poruszanie się po mieście. Ze względu na poczynione w ciągu roku pewne postępy w zakresie elektryfikacji, część wspomnianej floty autobusów jest napędzana elektrycznie.

Pomimo pogarszającej się jakości powietrza i rosnącej liczby ekstremalnych zjawisk pogodowych, na które narażone jest miasto, Kalisz dąży do poprawy jakości życia w tych obszarach, w których jest to możliwe. Udało się to osiągnąć, jeśli chodzi o dostępność i odległość między różnymi strefami miasta: obecnie istnieje dobrze przemyślana mieszanka dzielnic mieszkaniowych i komercyjnych, dzięki czemu wszystko, czego potrzebują mieszkańcy, znajduje się „na wyciągnięcie ręki”.

Figure 2 Kalisz scenariusz 2: Nigdy niei marnuj dobrego kryzysu

1.1.2 Scenariusz 3 – Technofilia

Kaliskie ulice w 2030 roku są przepelnione ludźmi. Mimo że liczba rodowitych mieszkańców Kalisza spada, zmiany te są niezauważalne, ponieważ ulice zostały „przejęte” przez turystów i wciąż napływających imigrantów. Miasto charakteryzuje się prawdziwie zrównoważonym rozwojem i jest uważane za lidera inteligentnych i przyjaznych dla środowiska rozwiązań w zakresie mobilności, takich jak współdzielone rowery i hulajnogi, w mieście można również wypożyczać pojazdy elektryczne i współdzielić samochody. Obecnie w mieście znajduje się wielu dostawców alternatywnych rozwiązań w zakresie mobilności. W całym mieście bez problemu można znaleźć stacje ładowania pojazdów elektrycznych, ale zapotrzebowanie na alternatywne rozwiązania w zakresie mobilności jest tak duże, że wykorzystywane pojazdy szybko się zużywają. Ponadto mieszkańcy mają teraz dostęp do całkowicie bezpłatnego i elektrycznego transportu publicznego. Wszystkie te zmiany doprowadziły do tego, że mieszkańcy są skłonni rezygnować z własnych samochodów, dodatkowym bodźcem do tej zmiany jest rosnąca świadomość ekologiczna wśród obywateli. Skutki pandemii COVID-19 w 2020 r. przyczyniły się do zmiany nawyków obywateli – telepraca stała się powszechną praktyką. Pandemia przyczyniła się również do intensywnego rozwoju cyfrowych rozwiązań w zakresie wspólnych przejazdów i dostaw z różnych punktów usługowych. Miasto dostrzegło nowe, pandemiczne zwyczaje i wykorzystało ich potencjał do dalszego rozwoju e-commerce. Powszechnym widokiem na ulicach są obecnie inteligentne zatoki rozładunkowe dla kurierów i paczkomaty. Ponieważ rozwiązania e-commerce cieszą

się ponadprzeciętną popularnością w mieście, firmy rozpoczęły nawet wykorzystywanie dronów dostawczych, dążąc do ograniczenia natężenia ruchu, generowanego przez kurierów i do odciążenia paczkomatów. Aby rozwiązać problem z dostępnością miejsc postojowych dla kurierów, miasto zainstalowało również inteligentne zatoczki przeładunkowe, które można zarezerwować za pośrednictwem aplikacji na określony czas.

Centrum miasta jest obecnie strefą z ograniczeniem prędkości do 30 km/h, co przyczyniło się do uspokojenia ruchu i dalszego zwiększenia popytu na transport publiczny. Preferowane są obecnie aktywne środki transportu, zwłaszcza że centrum stało się miejscem wypoczynku i relaksu. Jest ono pełne zieleni, kawiarni i restauracji, ograniczono jednocześnie liczbę miejsc parkingowych w tej strefie. Wprowadzone zmiany sprawiły, że centrum stało się atrakcyjne dla wszystkich grup społecznych, w tym rodzin z dziećmi, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Dzięki rozbudowanej i bezpiecznej infrastrukturze pieszej i rowerowej te dwie ostatnie grupy mogą teraz bez problemu poruszać się po mieście po szerokich chodnikach i specjalnych ścieżkach dla rowerów oraz pojazdów mikromobilności. Jest to ważny krok w rozwoju miasta, ponieważ populacja starzeje się. Starzejące się społeczeństwo przyzwyczało się do rozwoju technologicznego i jest teraz w stanie z łatwością korzystać z elektronicznych tablic informacyjnych, cyfrowych rozkładów jazdy i aplikacji ułatwiających przemieszczanie się. Interfejsy wspomnianych rozwiązań są opracowane w kilku językach, aby sprostać oczekiwaniom rosnącej grupy turystów i imigrantów. Miasto zachęca również swoich starszych obywateli do korzystania z transportu publicznego lub aktywnych środków transportu, ponieważ dochodzi do coraz większej liczby wypadków, w które zaangażowani są starsi kierowcy podróżujący samochodami.

Mieszkańcy Kalisza prawie zrezygnowali z posiadania prywatnych samochodów osobowych, między innymi z powodu wysokich opłat parkingowych i zaostrzonej polityki podatkowej względem pojazdów wysokoemisyjnych. Obecnie prywatne samochody poruszające się po drogach miasta są w dużej części elektryczne, co skutkuje czystym powietrzem i redukcją hałasu. Jest to kolejna zachęta dla obywateli do poruszania się pieszo i rowerem, co dodatkowo ułatwia fakt, że wszystko w mieście jest osiągalne w czasie dojazdu krótszym, niż 30 minut. Jest to rezultat przemyślanego rozwoju urbanistycznego, który ma na celu w coraz większym stopniu łączyć działalność mieszkaniową i komercyjną na danym obszarze. Jedynym okresem, w którym wykorzystanie samochodów w Kaliszu wzrasta, jest lato, kiedy od czasu do czasu pojawiają się fale upałów, a ludzie preferują komfort klimatyzowanego samochodu do swoich podróży. Nadal istnieje presja wzrostowa na natężenie ruchu i mobilności miejskiej, związana z dużą liczbą turystów wjeżdżających do miasta, wynajmujących samochody lub korzystających z busów turystycznych do swoich wycieczek.

Kalisz w 2030 roku stał się bardzo przyjemnym miejscem do życia, a zarówno mieszkańcy, jak i turyści doceniają pozytywne wrażenia ze spacerów lub przejażdżek rowerowych po mieście, ponieważ poziom zanieczyszczenia powietrza i hałasu znacznie spadł dzięki różnym zachętom do korzystania z czystej mobilności, wprowadzonym przez miasto.

Figure 3 Kalisz Scenariusz 3 Technofilia